

SROVNÁVACÍ ANALÝZA PARTICIPACE RODIČŮ VE ŠKOLSKÝCH RADÁCH V ČR A KANADĚ//SASKATCHEWAN

A COMPARATIVE ANALYSIS OF PARENTS' PARTICIPATION ON SCHOOL COUNCILS/BOARDS IN CZECHIA AND CANADA//SASKATCHEWAN

Petr Chalůš¹

¹ Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, Praha

Abstrakt

Srovnávací studie se zaměřuje na školské rady v Kanadě, provincii Saskatchewan a v České republice. Analýza je založená na srovnání legislativního rámce, dostupných výzkumů k tématu, odborných článků, zpráv a dokumentů. Popisuje vazbu mezi kanadskými school boards a school community councils, a srovnává jejich pozici s českými školskými radami, specificky se zaměřuje na participaci rodičů. Školská rada v ČR v sobě zahrnuje prvky, které kombinují oba typy orgánů správy v Kanadě, a zároveň nezahrnuje některé tyto prvky.

Klíčová slova: školská rada, správa školy, participace, rodiče

Abstract

The comparative study focuses on school boards in Canada (Saskatchewan) and the Czech Republic. The analysis is based on a comparison of the legislative framework, available research, articles, reports and documents. It describes the link between Canadian school boards and school community councils, and compares their position with Czech school boards, focusing on parental participation. The school board in the Czech Republic includes elements that combine both types of bodies in Canada, while omitting others.

Keywords: school boards, school community councils, school governance, participation, parents

1 ÚVOD

Srovnávací analýza školských rad v Kanadě, provincii Saskatchewan, a v České republice se specificky zaměřuje na participaci rodičů v kontextu školských rad. Vymezuje přenositelnost výzkumu školských rad v Kanadě pro výzkum v ČR v rámci dizertační práce. Je přínosem pro porozumění širšímu kontextu školských rad, který se ukazuje v mezinárodním srovnání.

2 TEORIE

Teoretický náhled na školské rady v mezinárodní perspektivě nabízí Gann (2014), kdy je vymezuje v kontextu správy školy a definuje kritéria kvality. Gutman (1987) vymezuje demokratickou teorii vzdělávání jako sdílení vzdělávací autority a jako prospěšný konflikt mezi centrálním řízením, profesionály a místní komunitou. Kanadské výzkumy popisují vlivné školské rady škol s tradicí zapojení rodičů (Parker, Leithwood 2009). Stelmach (2016) ve výzkumu participace rodičů v rámci školských rad využívá teorii úrovně participace (Arnstein 1969), vyšší úrovně participace se objevovaly tam, kde školské rady stanovovaly a naplňovaly vlastní plán rozvoje školy v určité oblasti.

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Srovnávací analýza je založena na srovnání legislativního rámce, výzkumů, odborných článků, metodik a zpráv ke školským radám v Kanadě a v ČR. Úpravy legislativy silně ovlivňují školské rady (Gann 2016), proto I legislativa je klíčová pro analýzu. ČŠI (2017) zveřejnila tematickou zprávu k pohledu ředitelů na školské rady, v Kanadě jsou monitorovány školské rady pravidelně. Významným zdrojem k tématu participace rodičů ve školských radách je zmíněný výzkum Stelmach (2016), který proběhl právě v kanadské provincii Saskatchewan, dílčí reflexe k zapojení rodičů jsou dostupné i v ČR. Metodická podpora pro školské rady v Kanadě je významným zdrojem pro srovnání, umožňuje reflexi celkového porozumění školským radám.

4 VÝSLEDKY

Srovnávací analýza popisuje školské rady v rámci systému správy škol v obou zemích, ukazuje významné souvislosti, například vazbu mezi kanadskými school

boards a school community councils, a srovnává situaci s českými školskými radami z hlediska participace rodičů. Školská rada v ČR v sobě zahrnuje prvky, které kombinují oba typy orgánů správy v Kanadě, a zároveň nezahrnuje některé z nich. Metodická podpora pro školské rady v Kanadě dlouhodobě, systematicky a rozsáhle podporuje práci všech členů školských rad. V ČR je podpora školských rad z hlediska participace rodičů součástí národní Strategie rozvoje vzdělávání 2030+, nenavazuje na ní implementační nástroj, který by metodickou podporu poskytl. V Kanadě lze předpokládat vyšší míru porozumění školským radám všemi aktéry.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Ačkoliv Kanadě probíhá monitorování činnosti školských rad, ve spolupráci se zainteresovanými asociacemi vzniká a je aktualizována metodická podpora školským radám, přesto i zde školské rady čelí výzvám, např. ke zvýšení úrovně participace rodičů. Školská rada v ČR není předmětem větších výzkumů, podpora systematicky nevzniká, pouze některými zřizovateli je poskytována dílčí informační podpora. Analýza je přínosným podkladem nejen pro probíhající dizertační výzkum školských rad, také ukazuje na význam monitorování činnosti a výzkumu školských rad, včetně systematické metodické podpory. Analýza nezahrnuje evropské státy, které by mohly být větším přínosem svou blízkostí českému systému. Přesto je toto srovnání inspirativní i díky rozsahu dostupných zdrojů a výzkumů v kanadském prostředí.

6 LITERATURA

- Pol, M., & Rabušicová, M. (1996). *Správa a řízení škol. Rady škol v mezinárodní perspektivě*. Paido.
- Gann, N. (2016). *Improving school governance*. Routledge.
- Gutmann, A. (1987). *Democratic education*. Princeton.
- Parker, K., & Leithwood, K. (2009). School Councils' Influence on School and Classroom Practice. *Peabody Journal of Education*, 75(4), 37–65.
- Stelmach, B. (2016). *Parents' participation on school councils analysed through Arnstein's ladder of participation*. *School Leadership & Management*, 36(3), 271–291.

ČŠI (2017). *Komunikace mezi školou a veřejností v základním vzdělávání. Tematická zpráva*. http://www.csicr.cz/html/tz_komunikace_mezi_skolou/html5/index.html?&locale=CSY

MŠMT (2020). *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

Školský zákon 561/2004 Sb. ve znění účinném ode dne 1. 2. 2022. (2022).